

ČETRTRA KATEHEZA

VELIKE SANJE ZA VSE

»IN VSI, KI SO GA SLIŠALI, SO BILI IZ SEBE NAD NJEGOVO RAZUMNOSTJO IN NJEGOVIMI ODGOVORI« (Lk 2,47)

Gospod Jezus Kristus,

učil si nas, naj bomo usmiljeni, kakor je usmiljen nebeški Oče,

in nam rekel, da kdor vidi tebe, vidi njega.

Razkrij nam svoje obličje in rešeni bomo.

Tvoj ljubeči pogled je osvobodil Zaheja in Mateja suženjstva denarju,

prešušnico in Magdaleno iskanja sreče v ustvarjenih stvareh,

ganil Petra, ki je po izdaji jokal, in obljubil raj skesanemu razbojniku.

Naj prisluhnemo besedam, ki si jih izrekel Samarijanki, kakor da so namenjene nam:

»Če bi poznala Božji dar!«

Ti si vidno obličje nevidnega Očeta,

Boga, ki svojo vsemogočnost razodeva predvsem z odpuščanjem in usmiljenjem:

naj bo Cerkev v svetu vidno obličje tebe,

svojega vstalega in poveličanega Gospoda.

Hotel si, da bi bili tvoji služabniki obdani s slabostjo,

da bi imeli pravo sočutje do tistih, ki so v nevednosti in zmoti.

Naj vsak, ki se kateremu od njih približa, občuti Božjo ljubezen in odpuščanje.

Pošlji nam svojega Duha in posveti nas z njegovim maziljenjem,

da bo jubilej Usmiljenja leto Gospodove milosti

in bo tvoja Cerkev z novo vneto ubogim prinašala veselo sporočilo,

zapornikom in zatiranim oznanjala prostost

ter slepim vračala vid.

To te prosimo po priprošnji Marije, Matere Usmiljenja,

ki z Očetom in Svetim Duhom živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

(Papež Frančišek, molitev ob izrednemu jubileju Usmiljenja, 8. december 2015)

Jezusov pogovor z učitelji v templju in njegovo komuniciranje z njimi, njegova vprašanja in odgovori, so njegove prve besede, ki nam jih predstavljajo evangeliji. Vsi so bili osupli in presenečeni nad njegovo razumnostjo. Zanimivo je, da ob tej prvi priložnosti ni učil in navzoči ga niso tiho poslušali. Z njimi je dejansko komuniciral, se pogovarjal, jim zastavljal vprašanja, jih poslušal in jim odgovarjal v zelo dinamičnem, živahnem dialogu ter jih presenečal. Njegova Beseda se je dotaknila vseh in to je bilo jasno že ob tej prvi priložnosti. Že od začetka ni kazal le sposobnosti prilagajanje svojega dialoga vsem, ki jih je srečeval na poti, ampak je tudi in predvsem kazal željo, da bi govoril z vsemi, ker *»hoče, da bi se vsi ljudje rešili in prišli do spoznanja resnice«* (1 Tim 2,4). Vsi potrebujemo Božje odrešenje in to odrešenje doseže vsakega človeka po Božji milosti, ki se razodeva v Sinovem obličju. *»Prav zato—pravi papež Frančišek —, sem naznanil izredni jubilej usmiljenja kot ugoden čas za Cerkev, da še močnejše in učinkoviteje pričuje vernikom«* (Obličje usmiljenja 3). To vabilo je najprej naslovljeno na Cerkev, ker je ona prva, ki *»oznanja Božje usmiljenje, utripajoče srce evangelija, ki mora samo od sebe doseči srce in duha vsakega človeka. Kristusova nevesta si privzema ravnanje Božjega Sina, ki gre vsakemu naproti in nikogar ne izloča«* (Obličje usmiljenja 12). Ni šibkosti, slabosti ali človeške stiske, ki bi izničila ali ustavila Božje usmiljenje, ampak *»ko smo slednjič odeti v usmiljenje, čeprav ostajamo v slabotnosti zaradi greha, to slabotnost premaguje ljubezen, ki omogoča videti onstran in živeti drugače«* (Usmiljenje in usmiljenja potrebna 1). Napačno in nekoliko zavajajoče je meniti, da so Božja dejanja usmiljenja nagrada tistim, ki so opustili svojo stisko. Božjega usmiljenja se ne da osvojiti ali kupiti; nasprotno, vedno se zastonjsko daje in podarja vsakomur, da bi Oče lahko vsakomur kot izgubljenemu sinu, nadel najlepše oblačilo, ki je od dne njegovega odhoda, čakalo nanj, da bi se vrnil in sprejel novo življenje. Božje usmiljenje je temelj, iz katerega se rojeva spreobrnjenje in ne obratno. Človekovo spreobrnjenje sámo nikoli ne privablja in pridobiva Božjega usmiljenja. Zastonjska in presenetljiva izkušnja Božjega usmiljenja je vedno tista, ki v človeškem srcu spodbuja resnično in iskreno željo po spreobrnjenju in novem življenju. To oznanilo je naslovljeno na vse, na vsakega posameznika v njegovih edinstvenih

in osebnih razmerah in stanju. Prav nihče ni izključen iz Božjega usmiljenja! Naročje usmiljenega Očeta je vedno odprto, tudi za tiste, ki iz različnih razlogov še vedno ne živijo v skladu z evangelijskim idealom. Hkrati je torej tudi *»kar zadeva ločene, ... pomembno, da jim damo čutiti, da so del Cerkve, da 'nikakor niso izobčeni' in se jih ne obravnava kot izobčene, ker so vedno del cerkvenega občestva (communio)«* (AL 243). Toda pozor! To v ničemer ne postavlja pod vprašaj krščanske nauka o nerazvezljivem daru zakramenta zakona. Cerkev dobro ve, da *»vsak prelom zakonske vezi 'nasprotuje Božji volji', da pa vendar 've tudi za slabotnost mnogih svojih otrok'«* (AL 291), ker je nerazvezljivost zakona sad, znamenje in zahteva *»absolutno zveste ljubezni, ki jo ima Bog do človeka in Kristus do svoje Cerkve«* (Apostolsko pismo o družini 20). Zato je papež Frančišek pozval vse cerkveno občestvo: *»Tako predzakonska kot zakonska pastorala morata biti predvsem dušno pastirstvo povezovanja, pri čemer posredujeta točke, ki pomagajo ljubezni, da more zoreti, a tudi premagati težka obdobja. Te točke niso samo doktrinalna načela, niti ni treba, da so omejena le na sicer dragocene cerkvene duhovne vire, ki jih sicer Cerkev vedno nudi, temveč morajo biti tudi praktični napotki, življenjski nasveti, kako ravnati, in naj izvirajo iz izkušnje in psihološke vede. Vse to predstavlja pedagogiko ljubezni, ki mora upoštevati občutljivost današnjih mladih ljudi, da bi jih lahko notranje pripravila. Hkrati mora biti pri pripravi zaročencev dana možnost, da jih opozori na ustanove in ljudi, posvetovalnice ali za to usposobljene družine, na katere se lahko obrnejo za pomoč, če se pojavijo težave. Vendar ne smemo nikoli pozabiti na to, da jim priporočimo zakramentalno spravo, ki omogoča, da po usmiljenem Božjem odpuščanju in njegovi ozdravljajoči moči odložijo grehe in napake preteklega življenja in njunega medsebojnega odnosa«* (AL 211). Zato je nujno treba dati na razpolago vse potrebne instrumente, da bi lahko živeli izredni dar nerazvezljivosti zakramenta zakona in ga pripeljali do izpolnitve ter predvsem vsem sporočali, da Kristus podarja *»v obhajanju zakramenta zakona 'novo srce'. Tako moreta zakonca ne le premagati 'trdosrčnost', temveč tudi izpolnjevati polno in dokončno ljubezen Kristusa, ki je kot učlovečeni Bog, utelešenje nove in večne zaveze. Kakor je Gospod Jezus Kristus 'zvesta priča' in 'da', potrditev božjih obljub, torej najvišja uresničitev brezpogojne zvestobe, s katero Bog ljubi svoje ljudstvo, tako sta krščanska zakonca poklicana k stvarni soudeležbi pri nepreklicni nerazvezljivosti, ki veže Kristusa na njegovo nevesto Cerkev, ki jo je ljubil do konca«* (Apostolsko pismo o družini 20). Ob velikem bogastvu izjemnih evangelijskih resnic in ob teh konkretnih, življenjskih pastoralnih smernicah si moramo zastaviti temeljno vprašanje: koliko časa, prostora in virov naša krščanska občestva posvečajo predzakonski in zakonski pastoralni? Odgovornost za mnoge neuspele zakone je vse prelahko položiti le na ramena zakoncev.

Morda si mora cerkveno občestvo zastaviti vprašanje, koliko spremljanja in razločevanja so mladi pari prejeli, preden so naredili pomemben korak v svojem življenju in prejeli zakrament zakona? Ponuditi jim je treba, kar jim pripada, ker so *»prva leta zakonskega življenja vitalno in občutljivo obdobje, ko zakonci rastejo v zavesti zahtevnosti in pomembnosti zakona. Iz tega izhaja zahteva po pastoralnem spremljanju, ki naj se nadaljuje po poroki. Pri tej pastoralni nalogi je zelo pomembna navzočnost izkušenih zakonskih parov. Župnija je tisti prostor, kjer so izkušeni pari na voljo mlajšim, po možnosti s pomočjo združenj, cerkvenih gibanj in novih občestev«* (AL 223). Enako skrb in pozornost je treba nameniti vsem tistim, ki živijo v konfliktnih družinskih razmerah. *»Razsvetljena po zgledu Jezusa Kristusa 'se Cerkev ljubeče obrača k tistim, ki se na nepopoln način udeležujejo njenega življenja, saj priznava, da Božja milost deluje tudi v njihovem življenju. Spodbuja jih, naj delajo dobro, naj ljubeče skrbijo drug za drugega, naj bodo v službi občestva, v katerem živijo in delajo'«* (AL 291). Nihče ne more omejevati delovanja Božje milosti, ker vedno deluje na človeku nedoumljiv način, v vsem in povsod. Kljub temu pa je cerkveno občestvo poklicano k posebni nalogi, ki jo papež Frančišek razlaga z besedami: *»Vendar iskreno mislim, da si je Jezus Kristus želel Cerkev, ki je pozorna na dobro, ki ga Sveti Duh razširja sredi slabosti in bolehnosti, mater, ki z jasnostjo izraža svoj objektivni nauk in se hkrati 'ne odpove (...) možnemu dobremu, čeprav tvega, da se umaže s cestnim blatom'«* (AL 308). S tem smo se znašli v osrednji in ključni točki krščanske vere, kjer z lahkoto zapademo v dve skrajnosti: prva, ki je morda kulturno pogostejša in bolj razširjena, rada omalovažuje vsak zakonski status, če je le človekova vest čista pred Bogom; druga, ki jo imamo danes za bolj nazadujočo, razlikuje tako imenovano redne kristjane od tistih, ki živijo v 'neurejenih' razmerah. Očitno nobena skrajnost ni v skladu z evangeljskih naukom oziroma cerkvenim učiteljstvom. Veliko oznanilo, ki ga je Kristus prinesel na svet in ki ga moramo vedno in povsod ponavljati, so velike Božje sanje za vse, iz katerih nihče ni izključen. Kakšne so te velike Božje sanje za vse? Morda bi morali najprej povedati, kaj velike Božje sanje niso. Božje sanje niso zakon, niti ustanovitev družine. Zakon in družina sta del teh sanj, ker zarisujeta pot in načrt; a ne predstavljata končnega cilja v človekovem življenju. Tisti, ki torej v polnosti živijo zakrament zakona, imajo že na zemlji predokus končnega cilja, večno Kristusovo gostijo z vsem človeštvom. Tisti pa, ki iz različnih razlogov živijo svoje zemeljsko življenje v situaciji človeške slabosti, v kateri je zakramentalni zakon na preizkušnji in je neozdravljivo prizadet, ne bodo izključeni iz gostije; nasprotno, zaradi njihovega trenutnega stanja lahko želja po tem cilju v njihovih srcih gori še močneje. Kakšne so torej velike Božje sanje, iz katerih ni nihče izključen? Večna gostija z vsakim človekom! Zakaj so v refleksiji in posledično v cerkveni pastoralni takšna odstopanja,

ki so poudarjena do te mere, da v razmišljanju kristjanov ustvarjajo nejasnost in zmedo? Ker na Božje sanje pogosto gledamo z zemeljskega in ne z nebeškega vidika. Če pogledamo hrbtno stran vezenine, vidimo le veliko zmešnjava niti, ki se nejasno in nesmiselno prepletajo. Če pa na vezenino pogledamo s prednje strani, presenečeno spoznamo, da je tisti neurejeni preplet zaslužen za čudovito sliko, ki jo je z ljubeznijo in potrpežljivostjo izvezla Božja roka. Enako lahko zaznamo lepoto in veličino Božjih sanj, če le nanje pogledamo s strani večnosti. Prav to je vodilo papeža Frančiška, ki nas je v sklepnih besedah *Radosti ljubezni* povabil: *»Kljub temu nam razmišljanje o še ne doseženi polnosti tudi dovoljuje, da zgodovinsko pot, ki jo hodimo kot družine, vidimo v pravi perspektivi. Tako bomo nehali od medčloveških odnosov zahtevati popolnost, čistost namenov in povezanost, do katere bomo lahko dospeli šele v dokončnem kraljestvu. Ta pogled nam preperečuje, da bi strogo sodili tiste, ki živijo v okoliščinah velike slabosti. Vsi smo poklicani, da v sebi vzdržujemo živo stremljenje po nečem, kar presega nas same in naše omejitve; vsaka družina mora živeti s to stalno spodbudo. Pojdimo kot družina naprej, ostanimo na poti! Obljubljene so nam še večje stvari. Ne obupujmo zaradi svojih omejitev, a se tudi ne odpovejmo prizadevanju za polnost ljubezni in communio, ki nam je obljubljena«* (AL 325). Vrh tega pa imajo tisti, ki živijo v milosti zakramenta, večjo odgovornost v zakonskih in družinskih krizah, če drži, da je zakrament zakona – kot zakrament mašniškega posvečenja – usmerjen neposredno k cerkvenemu poslanstvu in razvoju. *»Ti primeri 'terjajo pozorno razlikovanje in spremljanje z velikim spoštovanjem. Pri tem se je treba izogibati takega načina govorjenja in ravnanja, ki bi ga prizadeti utegnili občutiti kot obtožujočega (diskriminatornega). Takšna skrb zanje ne pomeni oslabitve vere v krščanskem občestvu ali njegovega pričevanja glede nerazvezljivosti zakona. Nasprotno, ravno v takšni skrbi se izraža ljubezen do bližnjega'«* (AL 243). Nerazvezljivost zakona torej ni le dar zakoncema, ampak tudi za celotnemu občestvu, še zlasti tistim, ki v svojem zakonu nosijo rane krize. Če torej drži, da zakonci po milosti zakona doživljajo moč občestva z Bogom, ta neomajna moč ne more biti obdana z zidovi njunega odnosa ali njune družine, ampak gre po svoji naravi iz sebe in se nezadržno širi, da so vsi deležni dobrodejnosti občestva, Božje nežnosti in sočutja ter živijo hvalnico nerazvezljivosti svojega zakona. Ta nerazvezljivost je torej velik dar za celotno Cerkev, ker vsem govori o zvesti, večni ljubezni Jezusa Kristusa.

V družini

V razmislek

1. V kakšnem smislu je dar nerazvezljivosti zakona ne le dar paru, ampak tudi celotnemu cerkvenemu občestvu?
2. Kaj bi morali nuditi mlademu paru, ki potrka na cerkvena vrata in prosi za zakrament zakona?

Za življenje

1. Kako bi lahko družine postale odgovorni vršilke predzakonskega in zakonskega služenja v naših cerkvenih občestvih?
2. V kakšnem smislu in kako so zakonci poklicani k temu, da dajo dragocen in edinstven prispevek za vse družine, ki trpijo različne vrste kriz in zakonskih slabosti?

V cerkvi

V razmislek

1. Kakšne so velike Božje sanje za vse, iz katerih nihče ni izključen?
2. Koliko časa, prostora in virov naša krščanska občestva posvečajo predzakonski in zakonski pastoralni?

Za življenje

1. Kako mora krščansko občestvo udejanjati pastoralno spremljanje, razločevanje in vključevanje v zvezi z vsemi družinami, ki trpijo različne krize in zakonske slabosti?
2. Kakšne težave srečujemo v pastoralnem služenju pri tistih, ki se včasih počutijo izključeni iz cerkvenih občestev zaradi svojega posebnega zakonskega statusa in družinskih razmer? S čim bi lahko spodbujali resnično oznanjevanje velikih Božjih sanj zanje?